

Peter Dinuš

Resumé

Pokus STB o kompromitaci arcibiskupa berana v ostašově

V listopadu 1946 byl papežem jmenován nový pražský arcibiskup Josef Beran, který se po převzetí moci komunisty dostal do ostrého střetu s totalitárním režimem. Již v květnu 1949 byl probírán scénář Beranovi izolace, která se stala skutečností 19. června 1949, kdy arcibiskup nemohl svobodně opustit svou rezidenci. Dne 7. března 1951 na základě rozhodnutí trestní komise Obvodního národního výboru Praha 1 byl Beran internován mimo hranic pražské arcidiecéze a to nejprve v Roželově, později v Ostašově u Liberce a na jiných místech dnešní České republiky. V době internace v Ostašově (1951–1953) se StB pokusila získat na Berana kompromitující materiál. Jejím cílem bylo tajně nafilmovat arcibiskupa při milostné scéně s jednou z řeholnic, které o něj pečovaly. Po neúspěšných pokusech o získání kompromitujícího filmu příslušníky Velitelství Státní bezpečnosti (V-StB) selhalo i stejné úsilí příslušníků její liberecké součásti. Krátce po odhalení tajné akce Krajské správy StB (KS-StB) Liberec s krycím jménem „Objekt“ se strany samotného Berana, došlo k jeho převozu do Myštěvsi.

Vzhledem k absenci, resp. nedohledání příslušných archivních materiálů StB, zůstává dokumentace agenturně-operativní kontroly a sledování arcibiskupa Josefa Berana pouze mozaikovým torzem.

Zusammenfassung

Ein Versuch der Staatssicherheit (StB) um Kompromittieren des Erzbischofs Beran in Ostášov

Im November 1946 wurde Josef Beran zum neuen Prager Erzbischof vom Papst ernannt. Nach der Machtübernahme durch Kommunisten geriet er in den scharfen Streit mit dem Totalitätsregime. Schon im Mai 1949 hat man ein Szenar der Isolation Berans erörtert, die zu Wirklichkeit am 19. Juni 1949 wurde. Der Erzbischof konnte nicht seine Residenz frei verlassen. Am 7. März 1951 auf Grund der Entscheidung der Strafkommision des Bezirksnationalausschusses für Prag 1 wurde Beran außerhalb den Grenzen der Prager Diözese interniert und zwar zuerst in Roželov, später in Ostášov bei Liberec und auch auf anderen Plätzen der heutigen Tschechischen Republik. In der Zeit der Internierung (1951–1953) versuchte die Staatssicherheit das kompromittierende Material auf Beran zu gewinnen. Das Ziel war, den Erzbischof heimlich bei einer Liebesszene mit einer der Ordensschwwestern, die ihn betreut haben, aufzufilmen. Nach den erfolglosen Versuchen der Genossen des Kommandos der Staatssicherheit (V-StB) das kompromittierende Material zu gewinnen misslangen auch die Versuche der Genossen aus der Zweigstelle in Liberec. Kurz nach der Entdeckung der Geheimaktion der Kreisverwaltung der Staatssicherheit (KS-StB) in Liberec mit dem Deckwort „Objekt“ von seiten Berans, kam es zu seiner Überlieferung nach Myštěves.

Angesichts der Absenz, bzw. des Nichtherausfinden des bezüglichlichen Archivmaterials der Staatssicherheit, blieb die Dokumentation der Agentur-Operativkontrolle und des Verfolgens des Erzbischofs Josef Beran nur ein mosaikartiges Torso.

(Footnotes)

1 Sr. Vaško, Václav. Kardinál Beran a jeho zápas s totalitou. Portrét osobnosti. In: Soudobé dějiny VIII/2–3, 2001, s. 392.

2 Arcibiskup Dr. Beran a jeho okolí – poměr k lid. dem. zřízení, 22. 11. 1948. Archiv Ministerstva vnitra, fond 305-369-2, s. 100.